

PROGRAMA DE INSTITUCIONS COMUNITÀRIES

Codi: 20871

2on cicle

6 crèdits

2on semestre

Dra. Esther ZAPATER i DUQUE

I.LES INSTITUCIONS COMUNITÀRIES

TEMA 1. CREACIÓ I EVOLUCIÓ DE LA UNIÓ EUROPEA

Antecedents. El Pla Schuman i la C.E.C.A. Els Tractats constitutius de la C.E.E i la C.E.E.A. i les seves modificacions: a) ampliació dels membres, b) aprofundiment en els mitjans i els objectius: L'Acta Única Europea. El Tractat de la Unió Europea. El Tractat d'Amsterdam. El Tractat de Niça i el procés actual de reforma de la Unió Europea.

TEMA 2. OBJECTIUS I PRINCIPIS DE LA UNIÓ EUROPEA

Els objectius de la Unió: finalitats econòmiques i finalitats polítiques. Els principis fonamentals: a) el principi de democràcia i respecte dels drets humans, b) el respecte a la identitat nacional dels Estats membres, c) el principi de solidaritat. La flexibilitat: les cooperacions reforçades.

TEMA 3. LA NATURALESA JURÍDICA DE LA UNIÓ EUROPEA

L'origen convencional de la Unió i l'evolució vers una carta constitucional. El caràcter *sui generis* de la Unió. La personalitat jurídica internacional de les Comunitats europees.

TEMA 4. COMPETÈNCIES DE LA UNIÓ EUROPEA

Les competències de les Comunitats europees: a) El fonament de les competències comunitàries: el principi d'atribució. b) Competències segons el mode d'atribució, c) Competències segons l'articulació amb les competències estatals, d) Els principis que regeixen l'exercici de competències: subsidiarietat, proporcionalitat. Les competències de la Unió Europea.

TEMA 5. INTRODUCCIÓ A LES INSTITUCIONS COMUNITÀRIES

L'estructura institucional: a) evolució, b) el marc institucional únic. El principi de transparència. La seu, el personal i el règim lingüístic.

TEMA 6. ELS CONSELLS

El Consell de la Unió Europea: a) Composició, organització interna i funcionament. Especial referència al COREPER, b) Competències. El Consell Europeu.

TEMA 7. LA COMISSIÓ

Composició, organització interna i principis rectors del seu funcionament. Competències: a) iniciativa, b) control, c) execució: els Comitès consultius, de gestió i de reglamentació.

TEMA 8. EL PARLAMENT EUROPEU

Composició, organització interna i funcionament. Competències: a) control polític, b) normatives, c) pressupostàries.

TEMA 9. EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA, EL TRIBUNAL DE PRIMERA INSTÀNCIA I EL TRIBUNAL DE COMPTES

I. El Tribunal de Justícia: a) composició i organització interna, b) competències: la capacitat de sanció. II. El Tribunal de Primera Instància: a) organització, b) competències i la seva relació amb el Tribunal de Justícia. III. El Tribunal de Comptes: a) organització, b) competències.

TEMA 10. ALTRES ÒRGANS

El Comitè Consultiu de la CECA i el Comitè Econòmic i Social. El Comitè de les Regions. El Banc Europeu d'Inversions. Els òrgans de la UEM.

TEMA 11. PROCÈS DE DECISIÓ A LA UNIÓ EUROPEA: LES INSTITUCIONS EN FUNCIONAMENT

I. El procediment normatiu ordinari: a) iniciativa de la Comissió, b) consultes al Comitè Econòmic i Social i al Comitè de les Regions, c) participació del Parlament Europeu: procediments de consulta, concertació, cooperació, dictamen conforme i codecisió. II. Els procediments específics: a) el procediment pressupostari, b) el procediment de celebració d'acords internacionals. III. Els procediments previstos en els pilars de cooperació intergovernamental

II. L'ORDENAMENT JURÍDIC COMUNITARI I EL SEU CONTROL JURISDICCIONAL

TEMA 12. DRET PRIMARI I DRET DERIVAT

Introducció a les fonts. El dret primari. El dret derivat: reglament, directiva i decisió. Altres actes de dret derivat. Els acords exteriors. Els principis generals del dret i la jurisprudència.

TEMA 13. EL DRET COMUNITARI I ELS ORDENAMENTS JURÍDICS DELS ESTATS MEMBRES

L'aplicabilitat directa i l'efecte directe del dret comunitari. La primacia i el problema dels drets fonamentals. L'aplicació per les institucions comunitàries i l'aplicació per les autoritats nacionals. Els problemes d'aplicació en els Estats territorialment complexes: el cas espanyol.

TEMA 14. EL CONTROL JUDICIAL

Les diferents funcions de les jurisdiccions internes i comunitàries. El paper "quasi-constitucional" del TJCE. Característiques del sistema de recursos. El control de les institucions: el recurs d'anul.lació, el recurs per inactivitat. El control dels Estats membres: el recurs d'incumpliment. La qüestió prejudicial i el seu paper.

BIBLIOGRAFIA

A) Obres generals:

- ABELLÀN HONRUBIA, V.; VILÀ COSTA, B. (dir): *Lecciones de Derecho Comunitario Europeo*, Ariel Derecho, Barcelona, 1998.
- ANDRÉS, P.; GONZALEZ, J.; FERNÁNDEZ, B., *Introducción al Derecho de la Unión Europea*, Eurolex, Madrid, 2000.
- MANGAS MARTIN, A.; LIÑÁN NOGUERAS, D., *Instituciones y Derecho de la Unión Europea*, Madrid, McGraw-Hill, 1999.
- MORATA, F., *La Unión Europea*, Barcelona, Ariel, 1998.
- OREJA AGUIRRE, M.(dir): *El Tratado de Amsterdam. Análisis y comentarios*, McGraw-Hill, Madrid, 1998.

B) Textes:

- *Tratado de la Unión Europea y Tratados constitutivos de las Comunidades Europeas*, Tecnos, Madrid, 2001.

C) Revistes especialitzades:

Per aquells aspectes més concrets de l'assignatura, es recomanen les següents revistes:

- Revista de Derecho Comunitario Europeo
- Revue du Marché Commun et de l'Union Européenne
- Revue Trimestrielle de Droit Européen
- Cahiers de Droit Européen
- Common Market Law Review
- Rivista di Diritto Europeo

FUNCIONAMENT DEL CURS

Aquesta assignatura es dirigirà essencialment cap a un debat en el si de la classe i a la consulta dels documents oportuns aprofitant l'existència del Centre de Documentació Europea a l'U.A.B. Les classes combinaran els aspectes teòrics i pràctics incidint especialment en les qüestions actuals en el desenvolupament de la construcció europea.

Hi haurà un sistema d'avaluació continuada, que es basarà en l'assistència a classe i participació de l'alumne. L'avaluació de l'alumne consistirà en la realització de proves pràctiques al llarg del curs i d'un examen teòric final.